

Список використаних джерел:

1. Довженко Є. В. Деякі проблеми адаптації транспортного законодавства України до Європейського законодавства / Є. В. Довженко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – К. : 2005. – № 6(44). – С.73–77.
2. Пефтієв О. В. Нормативно-правові засади функціонування автомобільного транспорту в Україні: питання вдосконалення / О. В. Пефтієв // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 1. – С. 36–48.
3. Дейнека О. Г. Удосконалення механізму транспортної логістики в умовах реформування залізничного транспорту / О. Г. Дейнека, А. Ю. Реброва, О. О. Булкіна // Збірник наукових праць Українського державного університету залізничного транспорту. – 2012. – № 128. – С. 118–122.

Червінчук Андрій Васильович

начальник відділу організації наукової роботи Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук

ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО КОНТРОЛЮ ЗА ТЕХНІЧНИМ СТАНОМ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЇХ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

Технічні несправності транспортних засобів стають причиною від 10 до 15% дорожньо-транспортних пригод. Тому технічний стан транспортних засобів, що перебувають в експлуатації, у частині, що стосується безпеки дорожнього руху та охорони навколишнього середовища, має відповідати правилам, нормативам і стандартам, затвердженим у встановленому порядку.

Обов'язок щодо забезпечення належного технічного стану транспортних засобів покладається на їх власників або інших осіб, які їх експлуатують, згідно з чинним законодавством. Вони зобов'язані забезпечувати своєчасне і в повному обсязі проведення робіт по технічному обслуговуванню і ремонту згідно з нормативами, встановленими виробниками відповідних транспортних засобів.

Для перевірки реального стану рухомого складу уповноваженими суб'єктами господарювання здійснюється обов'язковий технічний контроль транспортних засобів. Однак законодавством України визначено перелік транспортних засобів, які не підлягають обов'язковому технічному контролю. До них зокрема належать:

1) легкові автомобілі усіх типів, марок і моделей, причепа (напівпричепа) до них (крім таксі та автомобілів, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку), мотоцикли, мопеди, мотоколяски та інші прирівняні до них транспортні засоби – незалежно від строку експлуатації;

2) легкові автомобілі, що використовуються для перевезення пасажирів або вантажів з метою отримання прибутку, вантажні автомобілі незалежно від

форми власності вантажопідйомністю до 3,5 тонни, причепа до них – із строком експлуатації до двох років.

3) технічні засоби для агропромислового комплексу, визначені Законом України «Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України».

В той же час, здійснення контролю технічного стану транспортних засобів під час їх експлуатації наразі немає достатнього нормативно-правового регулювання. Запровадження проведення перевірки технічного стану транспортних засобів під час їх експлуатації на дорозі передбачено Стратегією підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року [1], однак тенденцій до практичної реалізації цих положень поки що не спостерігається. Порядок здійснення контролю за технічним станом транспортних засобів під час їх експлуатації залишається до кінця не визначеним.

Законодавством України на сьогодні прямо не визначено навіть державний орган, уповноважений на здійснення такого контролю. Хоча, проаналізувавши чинні нормативно-правові, можна дійти висновку, що це саме органи Національної поліції.

Так, у разі виявлення очевидних ознак, що свідчать про технічну несправність поліцейський може зупинити транспортний засіб [2].

За керування водієм транспортним засобом, що має несправності системи гальмового або рульового керування, тягово-зчіпного пристрою, зовнішніх світлових приладів (темної пори доби) чи інші технічні несправності, з якими відповідно до встановлених правил експлуатація його забороняється, а також експлуатацію автомототransпортних та інших пересувних засобів і установок, у яких вміст забруднюючих речовин у відпрацьованих газах, а також рівень впливу фізичних факторів, здійснюваного ними під час роботи, перевищують установлені нормативи, працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, відповідно до покладених на них повноважень мають право накладати адміністративні стягнення, а у разі повторного керування несправним транспортним засобом – складати протоколи про адміністративні правопорушення [3].

Однак, працівники поліції, маючи повноваження щодо зупинки транспортного засобу та накладення стягнень на водіїв за технічні несправності, не наділені повноваженнями проведення перевірки технічного стану та комплектації колісних засобів.

Виправити таку ситуацію спробувало Міністерство внутрішніх справ України, ухваливши наказ від 28.08.2019 року № 734 «Про внесення Змін до Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі». Цим наказом згадана Інструкція доповнюється новим розділом «VIII. Особливості оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 121 КУпАП» [4].

Натомість зазначений розділ має ряд суперечностей та неузгодженостей, які не лише не сприяють вирішенню проблемних питань, а й створюють нові. По-перше, поліцейським надаються повноваження контролю технічного стану лише тих транспортних засобів, які підлягають обов'язковому технічному контролю. Інші ж автомобілі не можуть бути перевірені на відповідність діючим стандартам навіть за наявності очевидних несправностей.

По-друге, підстави для проведення таких перевірок не визначені, що з однієї сторони не може гарантувати дотримання прав учасників дорожнього руху, з іншої – ставить під сумнів правомірність дій поліцейських як суб'єктів владних повноважень.

По-третє, такий контроль здійснюється поліцейським шляхом візуального (органолептичного) огляду елементів систем та механізмів такого транспортного засобу та/або перевірки їх працездатності і справності за допомогою спеціальних пристроїв (приладів), які сертифіковані та пройшли повірку відповідно до вимог, передбачених правилами, нормами та стандартами у сфері безпеки дорожнього руху. Однак, Акт відповідності технічного стану транспортного засобу та його обладнання (далі – Акт відповідності) складається лише у разі застосування спеціальних пристроїв (приладів). Таким чином, при наявності явних ознак технічних несправностей (не працюють світлові прилади, відсутність деяких вузлів та агрегатів тощо), які встановлюються виключно візуальним оглядом, Акт відповідності не може бути складений.

Крім того, Акт відповідності складається у двох примірниках, один з яких вручається водієві транспортного засобу. Доля ж іншого примірника Інструкцією не визначена. Можливо він може бути доказом у справі про адміністративне правопорушення та долучений до матеріалів цієї справи, але ж чітких імперативів з цього приводу Інструкція не дає, що створює підґрунтя для оскарження дій поліцейського та визнання його дій неправомірними.

Ще більш незрозумілою є доля Акту, коли під час огляду транспортного засобу не виявлено жодних несправностей або невідповідностей. Чи підлягають вони обліку, чи вносяться відомості про результати перевірки до загальнодержавної бази даних про результати обов'язкового технічного контролю транспортних засобів, – ці питання залишаються неврегульованими.

Для вирішення згаданих протиріч та неузгодженостей необхідно перш за все на законодавчому рівні визначити повноваження Національної поліції щодо здійснення контролю за технічним станом транспортних засобів під час їх експлуатації та внести відповідні доповнення до статті 52-3 Закону України «Про дорожній рух». У цій нормі передбачити підстави для проведення перевірок технічного стану на вулично-дорожній мережі. На підставі прийнятого закону розробити підзаконний нормативно-правовий акт, з порядку здійснення такого контролю співробітниками Національної поліції.

В результаті чіткої регламентації порядку здійснення державного контролю за технічним станом колісних транспортних, буде суттєво підвищена ефективність роботи підрозділів Національної поліції України у забезпеченні

безпеки дорожнього руху, що якісно вплине на стан аварійності на вулично-дорожній мережі.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.06.2017 № 481-р. Урядовий кур'єр від 27.07.2017 – № 138.
2. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Голос України від 06.08.2015 – / № 141-142 /.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#n52> (дата звернення 04.11.2019).
4. Про затвердження Змін до Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі. Наказ МВС України від 28.08.2019 № 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1037-19> (дата звернення 04.11.2019).

Чечель Анастасія Олександрівна

курсант 2-го курсу факультету досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, рядовий поліції

Біліченко Валерій Віталійович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, підполковник поліції (науковий керівник)

АВТОМАТИЧНА ФІКСАЦІЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У зв'язку із стрімким розвитком технічного прогресу та потужним політико-інтеграційним курсом до європейських стандартів все частіше почали вноситись зміни до діючого законодавства. В першу чергу це пов'язано з виникненням нових потреб у сучасного суспільства, які повинні регулюватися на відповідному законодавчому рівні. Дані зміни відбуваються майже у всіх сферах суспільного життя та діяльності держави в цілому.

Однією з таких новел став вступ у дію Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» [1]. Варто зазначити, що даний закон набув чинності одразу ж після вступу у дію Закону України «Про Національну поліцію». Основною метою вище зазначеного нормативно-